Съфинансирано от Европейския съюз

РЕГИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН

# ПРОЕКТ НА ОБЩА ПРОГРАМНА КОНЦЕПЦИЯ ЗА ПРИНОСА НА ФОНДОВЕТЕ НА ЕС КЪМ ИТСР НА ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ

**(23.04.2024 г.)**

**Съдържание:**

Кратко описание на приноса на фондовете на ЕС към развитието на ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ 1

1. Приложение 1: Списък с комбинирани концепции за ИТИ и получените от тях точки *(Приложение П.13.1)*.....7
2. Приложение 2: Списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани *(Приложение П.13.2)*.....8
3. Приложение 3: Списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани и включват дейности само по ПОС, и получените от тях точки *(Приложение П.13.3)*.....8

## Кратко описание на приноса на фондовете на ЕС към развитието на региона

### 1. Регионален обхват на концепциите за интегрирани териториални инвестиции

Разпределението на преминалите през оценка за „Административно съответствие и допустимост“ и „Приоритизация“ и предвидени за финансиране от фондовете на Европейския съюз КИТИ по области, в които са регистрираните подалите концепции кандидати, е както следва (**Таблица 1**):

**Таблица 1***

| № | Административна област на реализация на интегрираните териториални инвестиции | КИТИ (бр.) | Относителен дял(%) | Общини |
|---|---|---|---|---|
| 1 | Бургас | 11 | 37 | Бургас, Карнобат, Несебър, Руен, Средец, Камено, Айтос, Малко Търново, Несебър, Созопол, Поморие, Царево |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 2 | Стара Загора | 7 | 23 | Стара Загора, Казанлък, Мъглиж, Павел баня |
| 3 | Сливен | 8 | 27 | Сливен, Нова Загора, Твърдица |
| 4 | Ямбол | 4 | 13 | Ямбол, Тунджа, Стралджа, Елхово |

*****_Забележка_: В реализацията на част от КИТИ е предвидено участие на кандидати от повече от една област от ЮИР.

Констатира се балансирано разпределение на предвидените в КИТИ инвестиции от фондовете на Европейския съюз по административни области като предпоставка за намаляване на вътрешнорегионалните различия в ЮИР.

В КИТИ Липсват инвестиционни намерения за общини Котел, Болярово, Раднево, Гълъбово, Опан, Чирпан, Братя Даскалови, Николаево, Гурково, Сунгурларе.

**2. Сфери на въздействие на инвестициите, предвидени в оценените КИТИ**

В преминалите етапа на административно съответствие и допустимост, и приоритизация КИТИ са предвидени мерки за въздействие в области както следва **(Таблица 2):**

**Таблица 2**

| **№** | **Сфера на въздействие на интегрираните териториални инвестиции (мерки)** | **КИТИ (бр.)** | **Относителен дял(%)** |
|---|---|---|---|
| 1 | Здравеопазване | 4 | 3 |
| 2 | Социални услуги | 7 | 6 |
| 3 | Култура | 11 | 8 |
| 4 | Образование и наука | 15 | 12 |
| 5 | Техническа инфраструктура и транспорт | 15 | 12 |
| 6 | Жилищно настаняване | 3 | 2 |
| 7 | Икономика, индустриални зони | 13 | 10 |
| 8 | Околна среда | 14 | 11 |
| 9 | Спорт | 7 | |
| 10 | Принос към климатичните цели, качество на атмосферния въздух | 14 | 11 |
| 11 | Функционална свързаност на територите | 14 | 11 |
| 12 | Туризъм | 15 | 12 |

С оглед на гореизложеното се констатира относително равномерно разпределение на инвестиционните намерения по сектори на въздействие на средствата от фондовете на ЕС.

Основен акцент на инвестиционните намерения са сектори „Образование и наука“, „Техническа инфраструктура и транспорт“, Туризъм“, „Околна среда“, „Икономика и индустриални зони“, „Здравеопазване“ и „Функционална свързаност на територите“.

**3. Вид на концепциите за интегрирани териториални инвестиции**

Представените комбинирани КИТИ са 90% от всички оценени на етап АСД и приоритизация (**Таблица 3):**

**Таблица 3**

| № | Вид интегрираните териториални инвестиции | Количество (бр.) | Относителен дял(%) |
|---|---|---|---|
| **1** | Комбинирани КИТИ | 13 | 65 |
| **2** | „Смесени“ КИТИ | 5 | 25 |
| **3** | Некомбинирани КИТИ | 2 | 10 |

**4. Източниците за финансиране на мерките**

Като източници за финансиране на преминалите през оценка за АСД и приоритизация КИТИ са посочени оперативни програми, финансирани от фондовете на Европейския съюз, собствени средства на кандидатите и Фонда на фондовете (**Таблица 4):**

**Таблица 4**

| № | Източник на финансиране | КИТИ, в които е посочен източникът (бр.) | Относителен дял на КИТИ, в които са посочени(%) |
|---|---|---|---|
| **1** | Програма "Развитие на регионите" 2021-2027"; | 14 | 70 |
| **2** | Програма "Околна среда" 2021-2027"; | 6 | 30 |
| **3** | Програма "Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация" 2021-2027"; | 3 | 15 |
| **4** | Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027"; | 8 | 40 |
| **5** | Програма "Образование" 2021-2027"; | 6 | 30 |
| **6** | Програма Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027; | 1 | 5 |
| **7** | Други източници; | 8 | 40 |

Като водещи източници на финансиране, посочени в КИТИ, се открояват Програма "Развитие на регионите" 2021-2027", Програма "Околна среда" 2021-2027", Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027" и Програма "Образование" 2021-2027". Относителният дал на КИТИ, които предвиждат финансиране от ОПРР 2021-2027 е 70%.

**5. Проблеми и потенциали на територията на региона, които се адресират с отделните КИТИ**

По своята значимост и честота на идентификация в обхвата на въздействие на преминалите през оценка за АСД и приоритизация КИТИ по области на интервенция се открояват както следва:

**Здравеопазване**

- Индикаторът „живот в добро здраве“, който се приема като основен за ефективността на здравните системи в България има изключително ниски стойности в сравнение със средните за ЕС;
- Дисбаланс между болнична и извънболнична помощ, на сериозните регионални неравенства в предоставянето на медицинска помощ, както и на диспропорциите в здравния статус и достъпа до здравеопазване между групите с различни доходи, живеещи в различни населени места.
- Липса на достъп до здравни грижи в отдалечени райони със застаряващо население: към настоящия момент е налице проблем с ограничен или затруднен достъп до качествени здравни услуги, особено в селските райони.
- Сърдечно-съдовите заболявания и онкологичните заболявания представляват сериозен здравен проблем в региона.
- Според демографската прогноза населението в ЮИР ще намалява и застарява, което ще постави нови предизвикателства пред икономическия растеж. Абсолютният и относителният дял на населението на възраст над 65 години ще нараства до около 23 % през 2050 г. и това ще увеличи натиска върху публичните разходи за пенсии, здравеопазване и социални грижи.

**Култура и спорт**

- Неразвита културна инфраструктура;
- Остаряла материално-техническа база;
- Съществуващи неравенства в достъпа до културни и спортни събития.

**Образование и наука**

- Недостатъчен обхват на дуалната система на обучение;
- Недостатъчна връзка на образованието с нуждите на пазара на труда в региона;
- Ниска степен на образование и/или липса на квалификация, загуба на знания и квалификация;
- Липса на равен достъп до приобщаващи и качествени образование и обучение.

- Ниска мотивация за учене у учениците от уязвимите групи и липса на подкрепа за това от техните родители;
- Остаряла материално-техническа база;
- Незадоволителното състояние на обекти на образователната и социална инфраструктура;

**Техническа инфраструктура и транспорт**

- Недостатъчно ниво на пътната безопасност;
- Стихийна урбанизация;

**Икономика, индустриални зони и туризъм**

- Достигната степен на икономическо развитие, значително под средната за ЕС-28, и нисък дял на предприятията на високо технологично ниво;
- През 2019 г. определеният Индекс за регионална конкурентоспособност (RCI)4 класира ЮИР на 248 място от 268 региона в ЕС. Показателите, измерващи ефективността, са равнището на висшето образование и обучението през целия живот, големината на пазара и работната сила;
- Задълбочаване на териториалните диспропорции в заетостта и доходите, в качеството на живота;
- Инвестиционна активност, насочена към нискотехнологични производства с ниска степен да добавена стойност;
- Силна зависимост на икономическата структура от въгледобива и ТЕЦ;
- Слаба конкурентоспособност на икономиката в региона;
- Липса на образована и квалифицирана работна сила;
- Демотивация за труд, стрес от състоянието на безработица и неактивност, проблеми в жизнения стандарт и семейното обкръжение;
- Ниска степен на диференциация на туристическия продукт;
- Намаляващи брой активно младо население;
- Изтичане на висококвалифицирани кадри и млади хора от региона и продължаващо негативно развитие на демографските процеси;
- Тенденция за запазване на относителния дял на нискообразованото население, което определя незадоволителни характеристики на работната сила в региона;

**Околна среда, качество на атмосферния въздух**

- Регистрирани превишения на среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ10, отчетени в периода 2017-2021 г.;
- Замърсяването от битовото отопление;
- Екологични фактори и рискове. ЮИР е с висок риск по отношение на климатичните промени. Според изчисления индекс на уязвимост от климатичните промени за регионите (NUTS 2) за целия ЕС, Югоизточен регион попада в четвърта група с висока уязвимост. Най-

чувствителните сектори към климатичните изменения са селското стопанство, туризмът, управлението на водните ресурси и горският фонд;

- Риск от наводнения;
- Увеличена честотата на природните бедствия, свързани главно с развитието на мощни конвективни бури.

**Функционална свързаност на териториите**

- Забавяне на реализацията на значими инфраструктурни проекти;
- Недостатъчни средства за инвестиции в цифровизация;
- Недостатъчна свързаност и затруднен достъп поради неразвита и остаряла транспортната инфраструктура, недостатъчно устойчива и безопасна регионална пътна мрежа, засягаща повече от 30 % от населението на ЮИР.

**6. Принос към изпълнение на целите на Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона.**

В ценените КИТИ е аргументирано съответствие на предвидените в тях мерки и дейности с приоритетите и целите на „Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион както следва (Таблица 5)

**Таблица 5**

| **Стратегически приоритет/ специфична цел** | Мерки в КИТИ с предвиден принос за постигането им (бр.) | Относителен дял (%) |
|---|---|---|
| **Стратегически приоритет 1**: Подкрепа за устойчива и интелигентна икономика на ЮИР | 25 | **25** |
| *Специфична цел 1.1.* Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и въвеждане на нови технологии | 13 | |
| Цел 1.1.1. Концентриране на научна инфраструктура и изследователски капацитет в значими за регионалната икономика направления и трансфер на иновации | 4 | |
| Цел 1.1.2. Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП и подобряване на условията за бизнес. | 6 | |
| Цел 1.1.3. Осъществяване на плавен и ефективен индустриален преход, свързан с екологична устойчивост и ресурсна ефективност | 3 | |
| *Специфична цел 1.2:* Развитие на синя икономика, туризъм и селско стопанство с повишена добавена стойност | 12 | |

| | | |
|---|---|---|
| **Стратегически приоритет 2**: Подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮИР | 52 | **52** |
| *Специфична цел 2.1*. Инвестиции в човешки ресурси | 23 | |
| Цел 2.1.1. Стимулиране на инвестиции в образованието | 11 | |
| Цел 2.1.2. Подобряване на връзката на на образованието и квалификацията с пазара на труда | 7 | |
| Цел 2.1.3. Висше образование. | 5 | |
| *Специфична цел 2.2*. Подобряване на здравната, социалната, културната и спортната инфраструктура и достъпа до услуги | 20 | |
| Цел 2.2.1. Равен достъп до качествени здравни услуги. | 3 | |
| Цел 2.2.2. Социални услуги и социално включване | 6 | |
| Цел 2.2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура | 11 | |
| *Специфична цел 2.3*. Изграждане и/или рехабилитацията на техническа инфраструктура | 4 | |
| *Специфична цел 2.4*. Чиста околна среда | 5 | |
| **Стратегически приоритет 3**: Териториално сближаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони | 21 | **21** |
| *Специфична цел 3.1.* По-добре свързан регион чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ | 10 | |
| Цел 3.1.1. Подобрена транспортна свързаност и достъпност | 6 | |
| Цел 3.1.2. Подобрени цифрова свързаност и достъпност и икт | 4 | |
| *Специфична цел 3.2.* Укрепване на полицентричната мрежа от селища в ЮИР | 10 | |
| *Специфична цел 3.3.* Развитие на трансграничното и транснационално сътрудничество | 1 | |

Над половината предвидени в КИТИ мерки (52 бр., 53% от всички), съответстват и биха допринесли за изпълнението на Стратегически приоритет 2: Подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮИР.

Останалите предвидени мерки, съответстващи на Стратегически приоритет 1: Подкрепа за устойчива и Стратегически приоритет 3: Териториално сближаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони, интелигентна икономика на ЮИР са относително равномерно разпределени.

На Специфична цел 3.3. Развитие на трансграничното и транснационално сътрудничество съответства една предвидена в КИТИ мярка.

1. **Приложение 1: Списък с комбинирани концепции за ИТИ и получената финална оценка от РСР на ЮИР и Звеното за предварителен подбор** *(Приложение Р.2)*

2. **Приложение 2: Списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани** *(Приложение П.13.2)*

3. **Приложение 3: Списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани и включват дейности само по ПОС, и получените от тях точки** *(Приложение П.13.3)*

X Dimitar Nikolov Nikolov

Digitally signed by Dimitar Nikolov Nikolov
DN: email=d.nikolov@burgas.bg, cn=Dimitar Nikolov Nikolov, serialNumber=PNOBG-6705180642, givenName=Dimitar, sn=Nikolov, 2.5.4.97=NTRBG-000056814, o=Obshtina Burgas, l=Burgas, c=BG
Date: 2024.05.20 11:26:46 +03'00'

Димитър Николов
Председател на РСР на ЮИР

X Vladimir Dimitrov Dukov

Vladimir Dimitrov Dukov 2024-05-17 13:03:27

Владимир Дуков
Секретар на РСР на ЮИР